BŘEČŤAN POPÍNAVÝ

Hedera helix

třída: vyšší dvouděložné; **řád:** miříkotvaré; **čeleď:** aralkovité; **rod:** břečťan;
druh: břečťan popínavý; **lidové názvy:** berštrant, bičok, blušť, braštan, brčál, dřevolaz, efajl, horní kruškpán, liček, popenec, točík, zimolez, zimozelen, zizoleň, zimzelen

POPIS:

Břečťan je stálozelená dřevitá liána, může být 5–30 m dlouhá. Šplhá vzhůru pomocí přičepivých kořenů.

Listy jsou střídavé, jednoduché, kožovité, celokrajné. Na sterilních (popínavých, plazivých) větvích jsou listy dlanitě tří až pětilaločné, na líci tmavozelené s bělavou kresbou žilnatiny, na rubu žlutozelené.

Kvetoucí, plodonosné větévky jsou převislé, nepopínavé, obloučnatě vystoupavé, mají listy podlouhle vejčité až vejčitě kopinaté, lesklé a zelené, s podobnou bělavou kresbou, jako mají laločnaté listy. Přítomnost různých typů listů na jedné rostlině se nazývá heterofylie (různolistost). Letorosty břečťanu jsou šedavé, hvězdovitě chlupaté.

Břečťan kvete na podzim, od září do října. Květy vyrůstají v okolících, jsou pětičetné, zelenavé.

Plodem je kulovitá, modročerná, jedovatá bobule asi 0,6 cm v průměru, s několika semeny. Bobule dozrávají pozdě na podzim a vytrvávají na větvích do jara, a tak plodenství má i estetický účinek.

ROZŠÍŘENÍ:

Břečťan popínavý je rozšířený prakticky po celé Evropě s výjimkou chladného severu a severovýchodu, roste na Britských ostrovech, zasahuje do severní Afriky a okrajově i do Malé Asie a na Kavkaz.

U nás se vyskytuje roztroušeně od nížin do podhůří, hlavně v listnatých lesích, doubravách a bučinách. Místy může vytvářet až souvislé koberce a šplhat i vysoko do korun stromů.

Vyhledává humózní, živinami bohaté půdy, častý je v suťových lesích, na skalách, starých stromech, zdech, zříceninách.

Je to dřevina snášející hluboký stín, kvete však, jen pokud vyšplhá do slunné polohy.

list na sterilní (popínavé) větvi

list a květ na plodonosné větévce

přičepivé kořeny

VÝZNAM:

Břečťan je vítaným úkrytem pro ptačí hnízda. Na podzim rozkvétající květy bohatě produkují nektar, který je poslední podzimní pastvou včel.

Listy jsou oblíbenou pochoutkou srnčí zvěře, zejména v době zimní nouze. Je často pěstován, slouží k pokrytí stěn budov a kmenů starých stromů, také jako půdní kryt v silném zástinu.

Podkladu se při šplhání přidržuje speciálními kořínky, které nemají schopnost vyživovat rostlinu, mají pouze funkci přichycovací. Není to parazit, i když zakořeňuje pevně např. do borky stromů, vodu a živiny přijímá z půdy a zelené listy asimilují. Stromům tak může působit problémy jedině zastíněním částí koruny, kterou přeroste, nebo zatížením jejich větví.

Všechny části rostliny, zejména však semena, obsahují saponiny a jsou považovány za jedovaté. Dříve se břečťan používal proti vším, štěnicím apod.

Čerstvé i sušené listy se v lékařství doporučovaly jako prostředek k odkašlávání, hojení ran, ve větších dávkách však způsobuje zúžení cév a zpomalení srdečního rytmu.

Pryskyřice uložená v kmínčích se kdysi užívala jako zubní plomby.